

ΣΠΟΥΔΑΙ / SPOUDAI

ΕΤΟΣ	1996	ΙΟΥΛΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	ΤΟΜΟΣ 46	ΤΕΥΧ.	3-4
YEAR	1996	JULY - DECEMBER	VOL. 46	No	3-4

ΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟ NOBEL ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1996

Το Βραβείο Nobel της Οικονομικής Επιστήμης για το 1996 δόθηκε στους Καθηγητές James Mirlees του Πανεπιστημίου Cambridge και William Vickrey* του Πανεπιστημίου Columbia της Νέας Υόρκης, για τη συμβολή τους στην θεωρία των κινήτρων υπό συνθήκες ασύμμετρης πληροφόρησης. Ασύμμετρη πληροφόρηση υπάρχει όταν ο ένας από τους συναλλασσομένους έχει ολιγότερη ή περισσότερη πληροφόρηση από τον άλλο. Το φαινόμενο αυτό συναντάται σε πολλές περιπτώσεις του οικονομικού βίου και των συναλλαγών. Για παράδειγμα, ο πωλητής γνωρίζει περισσότερα για την ποιότητα του προϊόντος απ' ό,τι γνωρίζει ο αγοραστής, οι διευθύνοντες (managers) σε μία επιχείρηση γνωρίζουν περισσότερα για την επιχείρηση (κόστος, κέρδη κ.ά.) απ' ό,τι γνωρίζουν οι απλοί μέτοχοι, οι εργαζόμενοι γνωρίζουν καλύτερα τις ικανότητες τους απ' ό,τι οι εργοδότες τους, ο ασφαλιζόμενος σε μία ασφαλιστική εταιρία γνωρίζει περισσότερα για την υγεία του απ' ό,τι η ασφαλιστική εταιρία, ο πωλητής ή ο μεσίτης μιας οικίας γνωρίζει τα μυστικά της καλύτερα απ' ό,τι ο αγοραστής, κ.ο.κ.

Η ύπαρξη ασύμμετρης πληροφόρησης οδηγεί σε εκμετάλλευση του πλεονεκτήματος της πληροφόρησης από εκείνους που την κατέχουν εις βάρος εκείνων που ελλιπώς την κατέχουν και οδηγεί σε αποτυχία της αγοράς. Η θεωρία των αγορών με ασύμμετρη πληροφόρηση εξηγεί κάποιους θεσμούς στις συναλλαγές, όπως οι εγγυήσεις που δίδονται από τον κατασκευαστή ενός αυτοκινήτου ή ηλεκτρονικού εργαλείου, τα συμβόλαια που περιέχουν ρήτρες, κίνητρα κ.ά.

Ένα σημαντικό μέρος της έρευνας του *Vickrey* αφορά τις ιδιότητες των διαφόρων μορφών δημοπράτησης (auctions) και τις συνθήκες που οδηγούν σε

* Ο Ομότιμος Καθηγητής W. Vickrey, δυστυχώς απέθανε τρεις ημέρες μετά την αναγγελία επιδόσεως του βραβείου σε ηλικία 82 ετών.

οικονομική αποτελεσματικότητα. Σε ένα άρθρο του στο *Quarterly Journal of Economic* (1960) έθεσε το πρόβλημα της αληθούς εκδηλώσεως (αποκαλύψεως) των προτιμήσεων και του στρατηγικού πλεονεκτήματος της αποκρύψεώς τους. Την εποχή εκείνη δεν δόθηκε σημασία σε αυτού του είδους την ανάλυση και πέρασαν δύο δεκαετίες για να αναγνωριστούν οι εργασίες του Vickrey ως πρωτοποριακές στον κλάδο.

Επίσης ο Vickrey συνέβαλε σημαντικά με τις εργασίες του στο πεδίο της άριστης τιμολόγησης των υπηρεσιών δημοσίων αγαθών και στο πεδίο του άριστου φορολογικού συστήματος.

Είκοσι έτη μετά τον Vickrey, ο *James Mirlees*, εργαζόμενος ανεξάρτητα από αυτόν, έδωσε ένα νέο και ακριβές σχήμα στο πρόβλημα του άριστου συστήματος φορολογίας του εισοδήματος (1971). Ο Mirlees ανέπτυξε μια μεθοδολογία που απετέλεσε «παράδειγμα» στην οικονομική θεωρία της ασύμμετρης πληροφόρησης. Θέματα όπως οι ασφάλειες και το πρόβλημα του moral hazard αποτέλεσε πεδία σημαντικών συμβολών.

Εδώ υπενθυμίζουμε ότι το πρώτο βραβείο Nobel στην Οικονομική δόθηκε το 1969 στους Ragnar Frisch και Jan Tinbergen.

Καθηγητής Σ. Α. ΣΑΡΑΝΤΙΔΗΣ